

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.4.48](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.4.48)

УДК: 338.2

Д. І. Дема,

*к. е. н., професор, Житомирський національний агроекологічний університет
ORCID: 0000-0003-1162-4970*

А. М. Пивовар,

*к. е. н., Житомирський національний агроекологічний університет
ORCID: 0000-0001-5803-5116*

Ю. А. Карпишин,

*аспірант Житомирський національний агроекологічний університет
ORCID: 0000-0001-6551-7375*

ФОРМУВАННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОХОЛДИНГІВ

D. I. Dema

*Ph.D., Professor, Head of the Department of Finances and Credit,
Zhytomyr National Agricultural Agrochnological University*

A. M. Pivovar

*Ph.D., Assistant of the Department for Management of Organizational and Administrative
Administration, Zhytomyr National Agricultural Agrochnological University*

Yu. A. Karpishin

postgraduate, Zhytomyr National Agricultural Agrochnological University

FORMATION OF THE REPRODUCTIVE MECHANISM OF STATE REGULATION OF THE ACTIVITY OF AGROHOLDINGS

Одним із завдань держави в здійсненні аграрної політики має бути забезпечення збалансованості інтересів суб'єктів господарювання, а саме агрохолдингів, та державних пріоритетів, щодо продовольчої безпеки країни та розвитку сільських територій з одночасним залученням реального інвестора до аграрного сектора. Водночас ефективність регуляторного впливу держави на процеси розвитку агрохолдингів безпосередньо залежить від механізмів його реалізації. У статті розглянуто заходами на рівні держави, які необхідно реалізовувати при побудові моделі державного регулювання діяльності агрохолдингів з метою наближення принципів функціонування великого холдингового агробізнесу до принципів стратегії розвитку сільських територій.

Метою дослідження є обґрунтування та поглиблення теоретико-методичних засад й розробка практичних рекомендацій щодо формування репродуктивного механізму державного регулювання діяльності агрохолдингів в Україні. Методи дослідження: монографічний, розрахунково-конструктивний, економіко-статистичний, кореляційно-регресійний аналіз, SWOT-аналіз ін.

Запропонована модель створення інституту трьохстороннього співробітництва «Держава – Наука – Бізнес», яка об'єднає в собі методичне забезпечення державного рівня, ресурсне забезпечення агробізнесу та наукове забезпечення галузі освіти. В запропонованій моделі державний вплив має забезпечуватися шляхом застосування: адміністративних,

організаційних, економічних методів. Сформовано алгоритм впливу фінансово-економічних показників діяльності агрохолдингу на соціальну відповідальність бізнесу перед сільськими територіями, на яких вони функціонують. Крім того розробили методіку впровадження соціально-комерційної моделі співпраці бізнесу та сільських території, за результатами якої вдосконалено податковий інструментарій механізму репродуктивного державного регулювання. Розроблено механізм державного регулювання діяльності агрохолдингів, який носиме репродуктивний характер за умови, що буже сформовано багаторівневу модель державного регуляторного впливу, яка визначається як єдність підсистем: інвестиційно-фінансового розвитку агрохолдингів; науково-іноваційного функціонування агрохолдингів; соціальної адаптації бізнесу на сільських територіях.

One of the tasks of the state in the implementation of agrarian policy should be to balance the interests of economic entities, namely agroholdings, and state priorities, with regard to food security of the country and the development of rural areas, while simultaneously attracting a real investor to the agrarian sector. At the same time, the effectiveness of the regulatory influence of the state on the processes of development of agroholdings depends directly on the mechanisms of its implementation. The article considers measures at the state level that need to be implemented when constructing a model of state regulation of agricultural holding activities in order to approximate the principles of functioning of large holding agribusiness to the principles of the strategy of development of rural territories.

The purpose of the study is to substantiate and deepen theoretical and methodological principles and develop practical recommendations for the formation of the reproductive mechanism of state regulation of the activities of agroholdings in Ukraine. Research methods: monographic, calculation-constructive, economic-statistical, correlation-regression analysis, SWOT-analysis, etc. The model of creation of the Institute of tripartite cooperation "State - Science - Business" is proposed, which will combine methodological support of the state level, resource supply of agribusiness and scientific support of the branch of education. In the proposed model, state influence should be ensured through the application of: administrative, organizational, and economic methods. The algorithm of influence of financial and economic indicators of activity of agroholding on social responsibility of business before the rural territories on which they operate is formed. In addition, they developed a methodology for implementing a socio-commercial model of business cooperation and rural areas, which resulted in the improvement of the tax instrumentation of the mechanism of reproductive state regulation. The mechanism of state regulation of agroholdings, which is of reproductive nature, is developed provided that a basic model of state regulatory influence is formed, which is termed as the unity of subsystems: investment and financial development of agricultural holdings; scientific and innovative functioning of agroholdings; social support for businesses in rural areas.

Ключові слова: державне регулювання; репродуктивний механізм; агрохолдинг; соціальна відповідальність; податковий механізм; іноземні інвестиції; сільські території.

Key words: state regulation; reproductive mechanism; aroholding; social responsibility; tax mechanism; foreign investments; rural territories.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Останнім часом, серед науковців та дослідників на ряду з позитивними характеристиками агрохолдингів, все частіше відмічаються негативні сторони їх діяльності. Особливо відмічається негативний вплив на соціальний розвиток сільських територій та на навколишнє середовище. Логічно економічні закони мають проявляти себе в тому, що зростання обсягів і підвищення ефективності виробництва обов'язково веде до задоволення потреб соціуму. В нашому ж випадку – виробнича діяльність агрохолдингів це яскравий приклад того, коли сільське господарство не направлене в сторону задоволення інтересів та потреб сільського населення. Зазначимо, що незважаючи на ряд позитивних фінансово-економічних показників розвитку агрохолдингових структур, необхідність забезпечення державного регулювання діяльності агрохолдингів в Україні підтверджується наявністю недостатньої уваги до такої проблеми як – сприяння безконтрольній надконцентрації ресурсів у агрохолдингових формуваннях без прив'язки їх до проблем села.

В держави з цього приводу, наприклад, відсутня будь-яка агросоціальна політика, хоча продуктивність праці зростає. Причина такого стану – у переважанні інтересів набуття додаткового фінансового результату над інтересами соціуму, людини-працівника, тому ми і бачимо, що ефекти виробництва вищі за ефекти соціального порядку. Тут також проблема в державному регулюванні, яке за ознаками цілеспрямованості можна вважати ситуативним. Відсутність продуманої державної аграрної політики з цього приводу, знову ж таки, підтверджується ще більшою прив'язкою агробізнесу до експортної моделі розвитку. Тому, цілком логічним є необхідність державного регулювання діяльності агрохолдингів в напрямку розвитку сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в обґрунтування концептуальних засад удосконалення державного регулювання діяльності агрохолдингів в Україні розкрито у працях таких науковців, як А. Данкевич [8], О. Бородіна, В. Геєць, І. Прокопа [10], О. Галицький [3], О. Могильний [7], Г. Черевко [9], та ін. Зважаючи, на те, що процес становлення агрохолдингів розпочато відносно недавно, потрібно звернути увагу на проблематику розвитку агрохолдингів у взаємодії з державною аграрною політикою України.

Прокопенко Н.С. зазначає про те, що позитивний результат від державного регулювання аграрного виробництва, зазвичай можна очікувати коли відбувається гармонізація стосунків між державою, представниками бізнесу і інвесторами. Вирішуючи питання державного регулювання економіки за «принципом сполучення інтересів» потрібно враховувати також інтереси громадян, територіальних громад (особливо в сільській місцевості) і суспільства в цілому [1].

При цьому погоджуємося з Лісовим А. В., який аргументує, що «пріоритетна роль державного регулювання не применшує значення ринкової самоорганізації в забезпеченні структурної перебудови економіки...». І переконує, що «державна структурна політика не підміняє підприємницьку ініціативу, а створює умови для приватної інвестиційної активності та економічного підйому, пов'язаного з широким освоєнням нових перспективних технологій на засадах ринкової конкуренції» [2].

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є обґрунтування та поглиблення теоретико-методичних засад й розробка практичних рекомендацій щодо формування репродуктивного механізму державного регулювання діяльності агрохолдингів в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. За результатами дослідження теоретичних та прикладних аспектів функціонування агрохолдингів України виявлено переваги, недоліки, можливості, ризики й загрози від їхньої діяльності для аграрної сфери та сільських територій, на яких функціонують дані типи аграрних структур. Дана форма господарювання має безперечні переваги над іншими сільськогосподарськими підприємствами, але більшість позитивних аспектів стосується економічної вигоди діяльності агрохолдингів як бізнес-структур, а негативні – соціально-економічного розвитку сільських територій.

Простежити співвідношення факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що трактується в категоріях SWOT-аналізу, можна за допомогою певної матриці (табл. 1.).

Таблиця 1.
Матриця SWOT-аналізу діяльності агрохолдингів

Зовнішнє середовище		Можливості	Загрози
Внутрішнє середовище		1.Залучення іноземних інвесторів 2. Вихід на зовнішні ринки 3. Укрупнення бізнесу	1. Ненадходження податків до місцевих сільських рад 2. Недостатня участь холдингів у розвитку сільських територій 3. Монополізація ринку
Сильні сторони	1. Доступність фінансових ресурсів 2. Вищий рівень орендної плати за землю 3. Тенденції до покращення ефективності виробництва	Активізація інвестиційної діяльності та забезпечення продовольчої безпеки	Підвищення рівня соціальної відповідальності агробізнесу. Впровадження відкритого і прозорого ринку земель с.-г. призначення
Слабкі сторони	1. Відсутність високо кваліфікованих кадрів 2. Мінімізація податкових платежів 3. Орієнтація переважно на економічні ефекти виробництва	Побудова стріхсторонньої співпраці «бізнес-наука-держава» та підвищення конкуренто-здатності	Переведення на загальну систему оподаткування холдинговий агробізнес. Створення механізму сплати податків не за місцем реєстрації, а за місцем функціонування

Джерело: власні дослідження

Нами представлено заходи на рівні держави, які необхідно реалізовувати при побудові моделі державного регулювання діяльності агрохолдингів з метою наближення принципів функціонування великого холдингового агробізнесу до принципів стратегії розвитку сільських територій, зокрема, це: удосконалення земельного законодавства та врегулювання відносин власності на землю; залучення інвестицій в модернізацію аграрної сфери, або ж наприклад, на освоєння сучасних технологій виробництва екологічної сільськогосподарської продукції; удосконалення податкового інструментарію механізму державного регулювання; запровадження нових форм співпраці бізнесу, науки та держави з одночасним поліпшенням інформаційного, наукового, кадрового забезпечення.

Регулювати діяльність агрохолдингових структур загальними методами, характерними для регулювання діяльності традиційних форм господарювання в сільському господарстві неможливо. В наших реаліях потрібні нові, удосконалені підходи до прийняття та реалізації моделі регуляторного впливу держави на діяльність великого агробізнесу, яка б будувалася на репродуктивному механізмі державного регулювання. Проте, за будь-яких обставин застосування того чи іншого методу спільного регулювання має базуватися не на бажаннях агрохолдингів або суб'єктивних рішеннях регулятора, а зумовлюватися принципами ринкової економіки та науковими дослідженнями щодо діяльності агрохолдингових структур та їх впливу на результативність аграрної політики держави. Хаотичні дії з боку держави в частині розробки і впровадження інструментарію державного регулювання процесу формування та функціонування агрохолдингів та відсутність загальнодержавної моделі регуляторного впливу на їх діяльність не призводять до позитивних результатів, бажаних з боку інших форм сільськогосподарських товаровиробників, суспільства і держави в цілому.

Вважаємо, що державне регулювання діяльності агрохолдингів на будь-якій стадії його розвитку має бути репродуктивним, що по суті означає згладжування негативних наслідків функціонування агрохолдингів, передбачування кризових ситуацій в аграрній сфері, які породжені діяльністю агрохолдингових структур або використання позитивних сторін їх діяльності, що і надає управлінню характер репродуктивного регулювання бізнес-процесів у поєднанні з сталим розвитком сільських територій. Доцільно зауважити, що тільки у випадку розробки і постійного удосконалення репродуктивного механізму державного регулювання створюється підґрунтя для стабільного функціонування та сталого розвитку.

В рамках проведеного нами дослідження ми погоджуємося із думкою Галицького О.М., що масштабність, специфічність та різноманітність зв'язків і відносин у аграрному виробництві (природних, технічних, технологічних, соціальних, екологічних) потребують їх вивчення не окремо один від одного, а як єдине ціле, із залученням найрізноманітніших галузей знань та застосуванням системного аналізу широкого спектру різноманітних факторів та умов розвитку аграрного виробництва, взаємозв'язків і взаємозумовленостей аграрних відносин [3]. Тому концентруємо увагу на комплексному державному регулюванні діяльності агрохолдингів системного характеру, що передбачає підтримку агровиробництва, розвиток іноваційних видів співпраці агробізнесу й держави та формування сприятливого розвитку села.

Разом з тим, вважаємо, що механізм державного регулювання діяльності агрохолдингів носитиме репродуктивний характер за умови, що буже сформовано багаторівневу модель державного регуляторного впливу, яка визначається як єдність підсистем, зокрема підсистем – розвиток агробізнесу, наукова іноваційність аграрної сфери та сталий розвиток сільських територій (рис. 1).

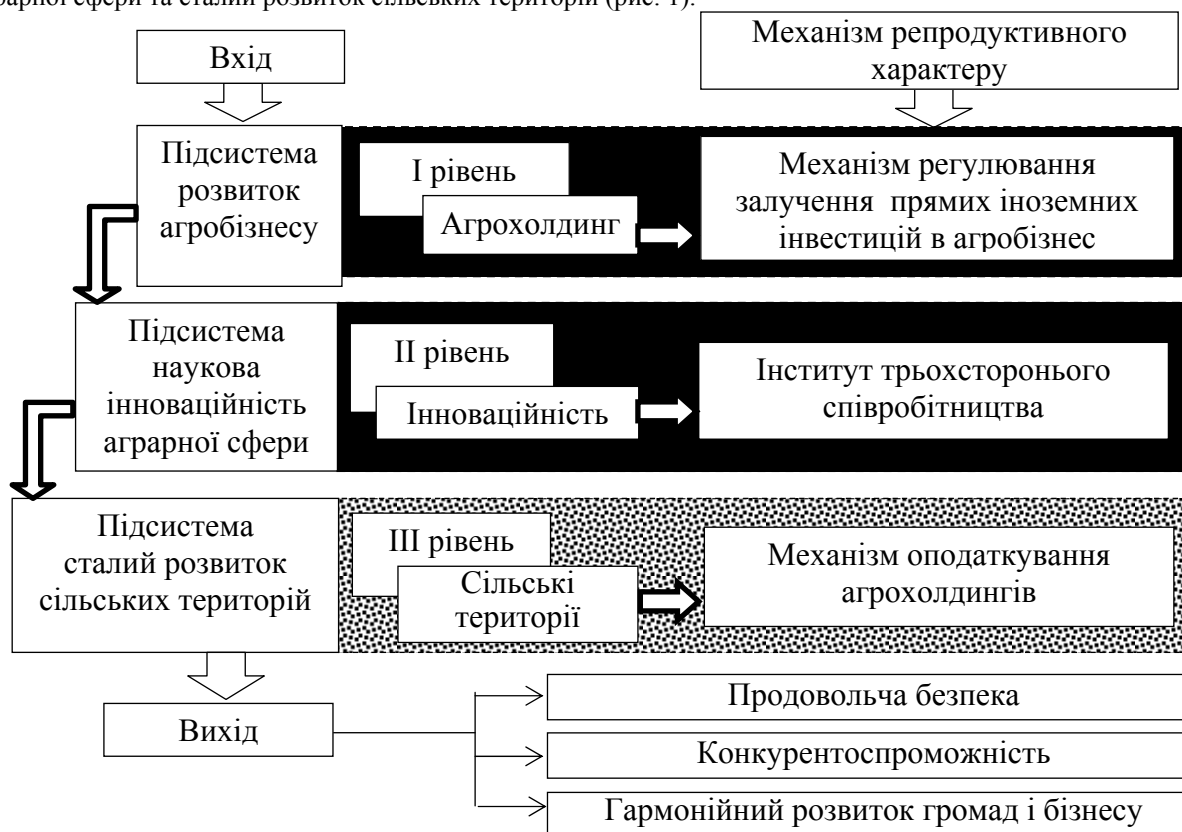

Рис. 1. Модель державного регулювання діяльності агрохолдингів побудована на механізмі репродуктивного впливу

Джерело: власні розробки

Проаналізуємо окремо кожен підсистему державного регулювання діяльності агрохолдингів та конкретизуємо механізм репродуктивного державного впливу. Підсистема I рівня – розвиток агробізнесу на інвестиційній основі. Державне регулювання інвестиційної діяльності базується на адміністративних,

організаційних та економічних методах та забезпечується законодавчими, структурними та функціональними інституціями, які встановлюють та забезпечують дотримання норм і правил в інвестиційній сфері (рис. 2).

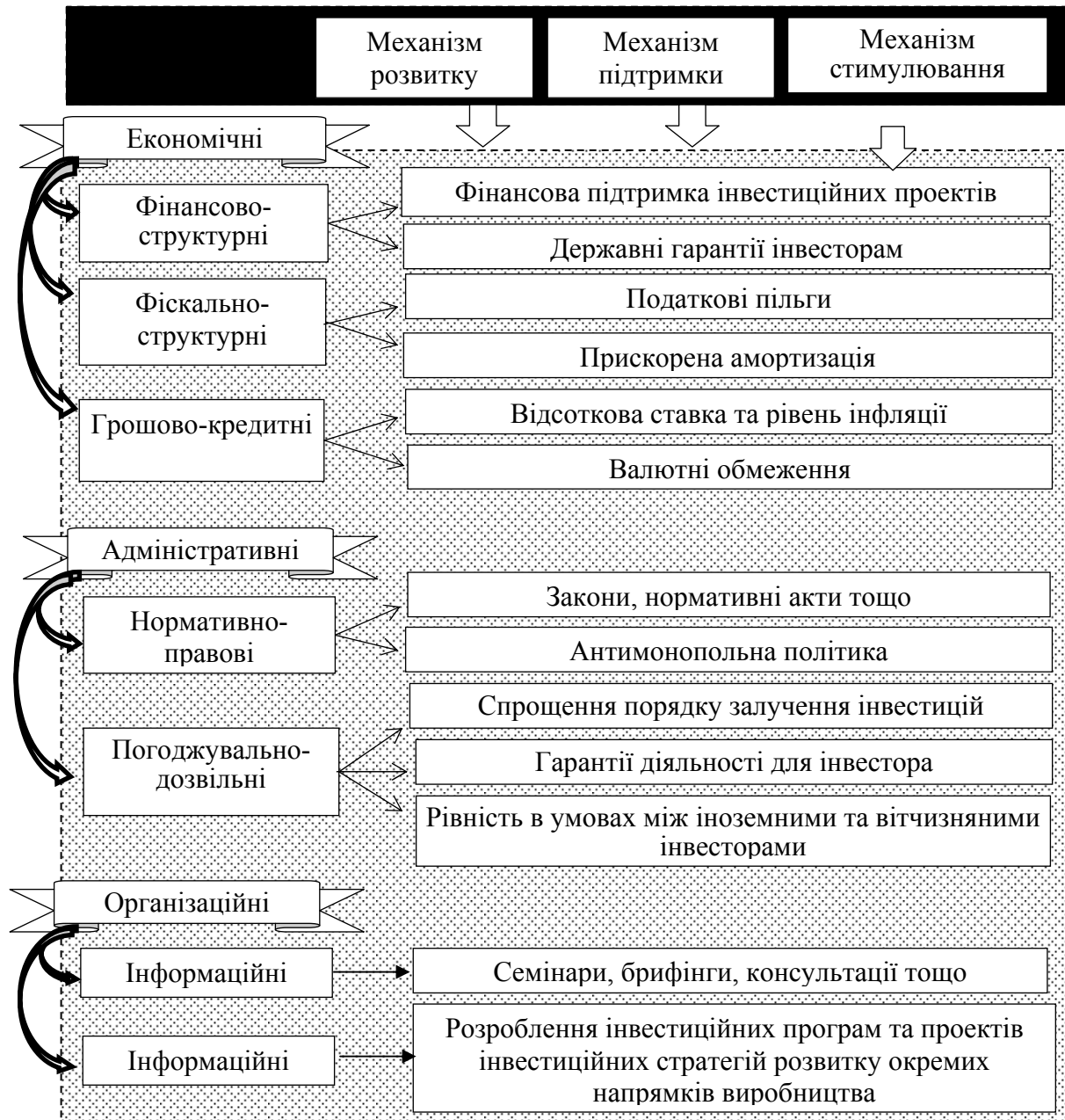

Рис. 2. Державне регулювання іноземних інвестицій у сільське господарство України

Джерело: власні дослідження

Зокрема, пропонуємо виділяти такі механізми регулювання прямого іноземного інвестування в сільське господарство [4]:

- механізм розвитку, який повинен забезпечити появу нових аграрних підприємств або нових напрямів виробництва сільськогосподарської продукції в уже існуючих агрохолдингах;

- механізм підтримки – який направлений на забезпечення гарантій діяльності для інвестора при умові дотримання засад економічної безпеки України;

- механізм стимулювання – дозволять зацікавити іноземних інвесторів не лише в забезпеченні ефективності господарської діяльності агрохолдинга, а й в реалізації визначених державою пріоритетів соціально-економічного розвитку села.

Хоча означені заходи державної регуляторної політики прямого іноземного інвестування і не в змозі забезпечити розв'язання всіх проблем інвестиційної діяльності в аграрній сфері України, однак їх можна розглядати як основні напрями у сфері вдосконалення інвестиційного процесу. Послідовна реалізація вищезазначених механізмів державного регулювання, на нашу думку, не лише стимулюватиме приріст іноземного капіталу, але й сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в країні та у довгостроковій перспективі дозволить підвищити конкурентні позиції аграріїв на міжнародному ринку [5, с. 13].

Підсистема II рівня – наукова інноваційність аграрної сфери. Дефіцит кваліфікованих кадрів суттєво гальмує розвиток підприємств. Як зазначає Галицький О.М. – ланцюг єдності державна фінансова протекція, науковий сектор, агробізнес розірвано [3, с. 263].

На цьому етапі розвитку і бізнес і держава потребує об'єднання своїх зусиль в єдину систему по підготовці висококваліфікованого персоналу аграрної сфери. Ініціаторами співпраці можуть ставати як роботодавці, так і держава, залежно від сформованих виробничих відносин, традицій і моделей регулювання. Зарубіжний досвід розвитку партнерства бізнесу та науки свідчить, що розбудова такої співпраці неможлива без активної підтримки з боку держави. В першу чергу, це стосується створення такого правового поля, що стимулює бізнес брати студентів та аспірантів на практику, проводити спільні з університетами дослідницькі проекти. Співпраця бізнесу та закладів вищої освіти є запорукою результативності технологічних інновацій, допомагаючи бізнесу «розвивати свої динамічні можливості з урахуванням нових форм конкурентних переваг» [179, с. 8].

В рамках проведеного дослідження нами запропоновано модель створення інституту трьохстороннього співробітництва «Держава – Наука – Бізнес», яка об'єднає в собі методичне забезпечення державного рівня, ресурсне забезпечення агробізнесу та наукове забезпечення галузі освіти (рис. 3).

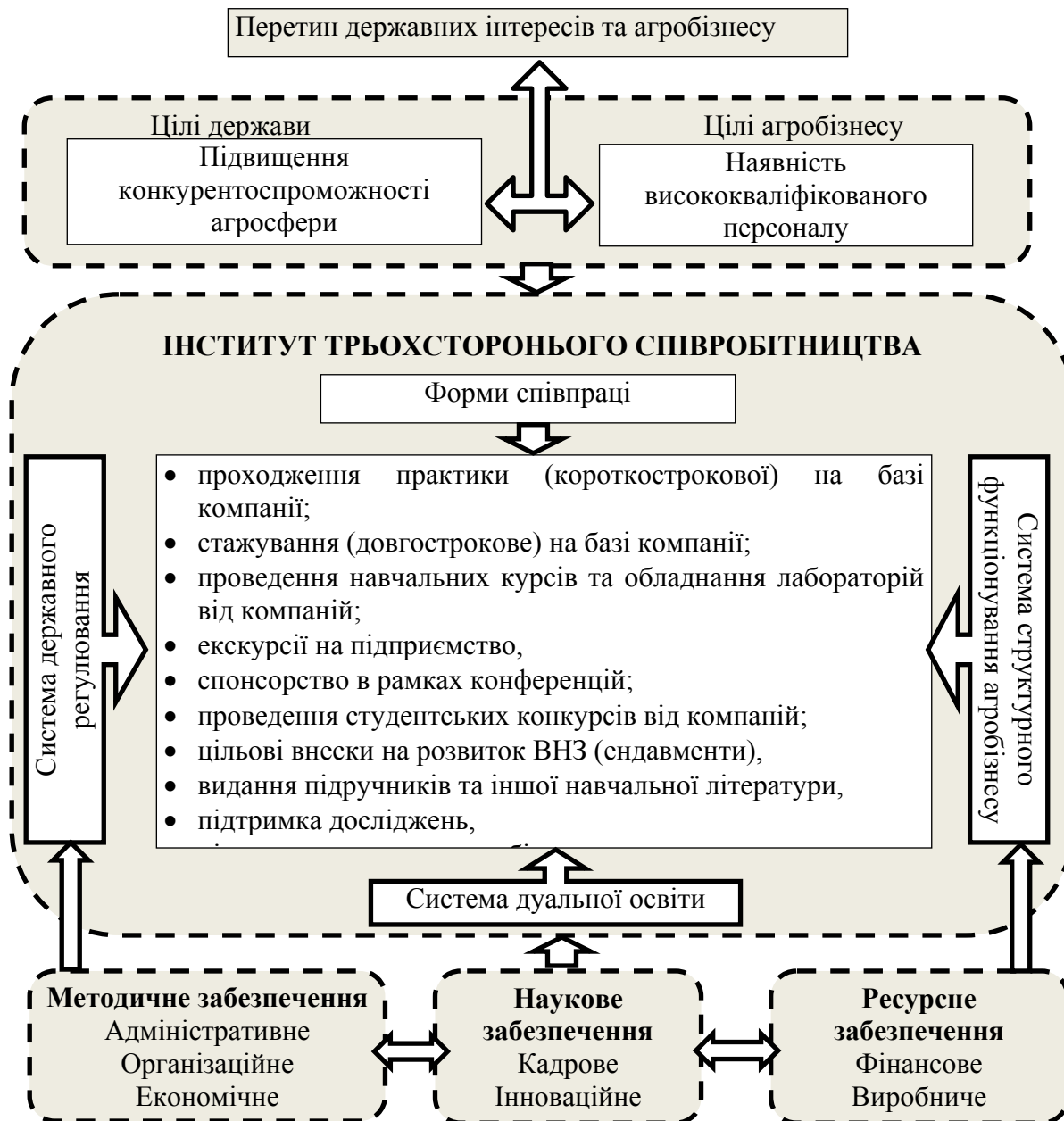

Рис. 3. Модель трьохстороннього партнерства «Держава – Наука – Бізнес»

Джерело: власні дослідження

В запропонованій моделі створення інституту трьохстороннього співробітництва державний вплив має забезпечуватися шляхом застосування:

- по перше, адміністративних методів державного регулювання – внесення зміни в законодавство в частині урегулювання питань захисту інвестицій і прав інтелектуальної власності при розвитку партнерства;

передбачення можливості створення й діяльності інноваційних підприємств шляхом об'єднання зусиль і ресурсів агрохолдингів та ВНЗ для реалізації проектів і програм у сфері досліджень та розвитку;

- по-друге, організаційних методів державного регулювання – запровадження заходів нематеріального стимулювання для агрохолдингів, які започатковують програми партнерства з ВНЗ (наприклад, організація та проведення консультативно-дорадчої роботи); створення Інтернет ресурсу, на якому ВНЗ і бізнес зможуть розміщувати свої пропозиції і потреби (наприклад, бази тем дипломних робіт, інформацію про проекти компаній для студентів, вакансії для студентів тощо)

по-третє, економічних методів державного регулювання – запровадження на перших етапах додаткового фінансування з боку держави спільних дослідних проектів ВНЗ і агробізнесу.

Не аби яку роль у функціонуванні інституту трьохстороннього співробітництва відіграє ресурсне забезпечення аграрного бізнесу. Отримавши доступ до широкої аудиторії університетської молоді, у агрохолдинга з'являється шанс направити професійний розвиток майбутнього працівника в необхідному напрямі і з більш ефективним розподілом ресурсів. Студент поєднує навчання і стажування на підприємстві. При цьому отримує стипендію, близьку до заробітної плати. Враховуючи показники фінансової звітності агрохолдингів, вони готові допомагати навчальному закладу в підготовці висококваліфікованих фахівців на прикладі реальних бізнес-проектів та активного залучення усіх виробничих ресурсів агрохолдинга до навчального процесу майбутніх спеціалістів.

Окремо розглянемо наукове забезпечення даної моделі. Обов'язком ВНЗ є укладання договору між навчальним закладом, роботодавцем та студентом. Фактично роботодавець має змогу вибрати серед студентства найбільш прогресивного майбутнього спеціаліста та дати йому змогу ще до закінчення вузу адаптуватися до умов виробництва. Окрім того ВНЗ розробляє навчальні плани на інноваційних методах навчання обов'язково враховуючи побажання роботодавця. Тому на виході з навчального закладу маємо уже кваліфікованого спеціаліста, який готовий відразу приступити до своїх обов'язків на виробництві.

Отже, впровадження моделі трьохсторонньої співпраці на основі дуальної системи дасть можливість досягти поставлених цілей в агробізнесі – підготовка кадрів, які максимально відповідають сучасним вимогам ринку праці й вимогам агрохолдинга та загальнодержавних цілей – підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва на світових ринках.

Підсистема III рівня – розвиток сільських територій на яких функціонують агрохолдинги. Метою репродуктивного механізму державного регулювання діяльності агрохолдингів полягає у забезпеченні його ефективності в умовах дефіциту фінансових ресурсів. В цій ситуації важливим є побудова репродуктивного державного регулювання діяльності аграрного бізнесу холдингового типу з визначенням впливу чинників, які характеризуються високою динамікою та амплітудою змін, що факторно впливають на адаптацію виробництва агрохолдингів до вимог стратегічного розвитку сільського господарств з врахуванням соціального розвитку сільських територій. Деталізація цих факторів виявляє резерв для зростання партнерських відносин між місцевою владою та бізнесом і залежить від причинно-наслідкового зв'язку між фактором і його впливом на фінансові результати діяльності агрохолдингів. Отже, фактори можуть бути першого, другого, третього, ... n-ного порядку.

Важливими засобами ідентифікації цих факторів та їх впливу на репродуктивне регулювання в мінливому середовищі є методи їх дослідження. Наше дослідження впливу факторів на соціальну свідомість агрохолдингів базувалося на таких етапах:

1) Збір інформації для формування системи чинників впливу на стан соціальної відповідальності агробізнесу. Відібраними факторами впливу стали показники фінансово-економічної діяльності агрохолдингів, зокрема: розмір підприємства, рівень капіталізації, розмір прибутку (ЕВІТДА), обсяг сплачених податків, сума отриманого бюджетного відшкодування ПДВ, кількість працівників.

2) Розрахунок важливості факторів впливу на стан соціальної відповідальності агровиробника. Оцінка значущості факторів проводиться методом кореляційно-регресійного аналізу. Його метою є отримання функції $y = f(x_1, x_2, \dots, x_n)$, яка б найточніше відображала вплив підібраних факторних ознак на результативний фактор.

Рівняння множинної регресії може бути представлено у вигляді:

$$Y = f(\beta, X) \quad (1),$$

де $X = X(X_1, X_2, \dots, X_m)$ - вектор незалежних змінних; β - вектор параметрів (що підлягають визначенню); Y - залежна (яка пояснюється) змінна.

Теоретичне лінійне рівняння множинної регресії має вигляд:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_m X_m \quad (2),$$

де β_0 - вільний член, який визначає значення Y , в разі, коли всі пояснюючі змінні X_j рівні 0; $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_m$ – коефіцієнти регресії (емпіричні коефіцієнти регресії);

Модель, що характеризує вплив фінансово-економічних показників діяльності агрохолдингів на масштаби соціальної відповідальності великого агробізнесу перед сільськими територіями можна подати у вигляді множинної регресії (3), що відображає залежність результативної ознаки – обсягу виплат в межах політики соціальної відповідальності бізнесу (Y_1) від обраних факторів.

В результаті розрахунків було отримано рівняння:

$$Y = 7.042 - 0.014 x_1 - 0.006 x_2 + 0.017 x_3 - 0.062 x_4 - 0.027 x_5 - 0.042 x_6 \quad (3),$$

де x_1 – обсяги капіталізації, млн. дол. США;

x_2 – кількість працівників, осіб;

x_3 – розмір підприємства, тис. га;

x_4 – Ebitda в рослинництві, дол. США на 1 га;

x_5 – обсяг компенсованого ПДВ з бюджету, млн. грн;

x_6 – обсяг сплачених податків до бюджетів різних рівнів, млн. грн;

Важливим завданням кореляційно-регресійного аналізу є не тільки визначення зв'язку між корелюючими величинами, а й відновлення (прогноз) значень результуючої змінної Y відповідно поданих значень впливових факторів x_i та виявлення причинних зв'язків між ними. Зв'язок між обраними факторами та результативною ознакою (виплати в рамках соціальної відповідальності) даної моделі суттєвий. Отриманий коефіцієнт детермінації ($R^2 = 0,96457$) показує рівень якості проведеної апроксимації та свідчить, що 96,46 % обсягів здійснених виплат по соціальним проектам залежить від обраних факторів, а 3,54 % – від інших не врахованих чинників.

Отже, можлива економічна інтерпретація параметрів моделі формується наступним чином:

- збільшення обсягів капіталізації на 1 млн. дол. США призводить до зменшення соціальних виплат в середньому на 13,8 тис. грн;
- збільшення кількості працівників на 1 особу призводить до зменшення соціальних виплат в середньому на 5,93 тис. грн;
- збільшення площі сільськогосподарських угідь на 1 тис. га призводить до збільшення соціальних виплат в середньому на 17,1 тис. грн;
- збільшення Ebitda на 1 дол. США призводить до зменшення соціальних виплат в середньому на 62,1 тис. грн;
- збільшення обсягів бюджетної компенсації ПДВ на 1 млн. грн призводить до зменшення соціальних виплат в середньому на 26,8 тис. грн;
- збільшення обсягу сплачених податків на 1 млн. грн призводить до зменшення соціальних виплат в середньому на 42,3 тис. грн.

3) Оцінка впливу фактора на репродуктивний механізм державного регулювання, шляхом формування пропозицій щодо соціально-комерційної моделі співпраці бізнесу та сільських територій. За результатами проведеного дослідження парадоксальним є факт оберненої залежності обсягів реалізованих соціальних проектів від рівня капіталізації та прибутковості агрохолдинга. Це означає, що більш соціально відповідальними перед сільськими територіями можуть бути агрохолдинги, які не мають високих показників фінансових результатів діяльності.

Тому державне регулювання діяльності агрохолдингів має провадитися через побудову нового податкового механізму. По-перше, доцільно поділити сільгоспвиробників за трьома категоріями і для кожної із груп встановити окремі податкові режими; по-друге, зберегти спрощену систему оподаткування, обліку та звітності (4-та група платників єдиного податку) для сільськогосподарських товаровиробників, які входять до складу агрохолдингу, але лише на овочівництво, садівництво, виноградарство, тваринництво; по-третє, запровадити соціальний податок (не менше 1 % від нормативної оцінки одиниці площі сільськогосподарських угідь), який залишатиметься на місцях фактичного функціонування агрохолдингів. Новий податковий інструментарій механізму репродуктивного державного регулювання, частково вирішить проблеми фінансування сільських територій та забезпечить початок гармонійного функціонування бізнесу та громади, а це означатиме, що буде досягнуто економічний та соціальний ефекти.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В удосконаленні системи державного регулювання діяльності агрохолдингових структур з метою забезпечення репродуктивного характеру регуляторного впливу держави на розвиток аграрної сфери та сталого розвитку сільських територій постає питання про пріоритетність напрямів реформування державного регулювання, серед яких нами виділено: по-перше, інституціональні зміни, які виражаються в удосконаленні вже існуючих, адаптації запозичених і впровадженні нових інститутів розвитку агрохолдингового виробництва на сільських територіях, створення можливостей поєднання інтересів усіх суб'єктів аграрних відносин та їх консолідації; по-друге, соціальні зміни, пов'язані з формуванням у великому агробізнесі соціально-економічної орієнтації, забезпеченню зворотного зв'язку між соціально-економічним контекстом і новими життєвими стратегіями агробізнесу, що будуються на основі сформованих установок і наявних ресурсів.

Отже, при формуванні основних положень репродуктивного механізму державного регулювання найбільш раціональною його структурою слід вважати таку, яка системно охоплює всі складові репродуктивної здатності аграрного виробництва. Тому головними підсистемами державного регуляторного впливу пропонуємо вважати: підсистему інвестиційно-фінансового розвитку агрохолдингів – державне регулювання залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів в агро бізнес та підвищення інвестиційної привабливості сільських територій; науково-іноваційну підсистему функціонування агрохолдингів – державне сприяння в частині створення інституту трьохсторонньої співпраці, що в суцільній єдності методичного забезпечення державного рівня, ресурсного забезпечення агрохолдингу та наукового забезпечення галузі освіти визначатиме

конкурентоспроможність агробізнесу в цілому; підсистема соціальної адаптації бізнесу на сільських територіях – інструментарій державного регулювання вирішує питання, що стосуються захисту сільських територій.

Література.

1. Прокопенко Н.С. Податкові механізми регулювання аграрного сектору : [монографія] / К. : ІПК ДСЗУ, 2011. 548 с.
2. Лісовий А. В. Державне регулювання розвитку сільських територій: наукове видання. Економіка АПК: міжнародний науковий журнал. 2009. – №8. – С. 177-121.
3. Галицький О. М. Організаційно-економічні засади державного регулювання аграрного виробництва в Україні: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03 / О. М. Галицький. - Чернігів, 2018. - 417 с.
4. Обушна Н. І. Державне регулювання прямих іноземних інвестицій в Україні: монографія / Н. І. Обушна, Т. В. Мацибора. – К.: ННЦ «Ін-т аграр. економіки», 2012. – 332 с.
5. Оболенський О. Ю. Перспективи залучення прямих іноземних інвестицій у національну економіку / О. Ю. Оболенський // Економіка і регіон. - 2014. - № 3. - С. 8-14.
6. Безвух С. В. Соціальне партнерство науки і бізнесу: форми взаємодії, проблеми і рекомендації щодо їх вирішення / С. В. Безвух, А. Ю. Стопчак // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2015. - № 3(3). - С. 7-14.
7. Могильний О. М. Організаційно-економічний механізм державного регулювання аграрного виробництва у трансформаційний період : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук / О. М. Могильний. –Київ, 2003. – 39 с.
8. Данкевич А. Є. Розвиток інтегрованих структур у сільському господарстві : монографія / А. Є. Данкевич. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 350 с.
9. Черевко Г. Агрохолдинги як нові організаційні форми крупнотоварного господарювання в агробізнесі України / Г. Черевко // Аграрна економіка, – 2012, – Т. 5, – № 1–2. – с. 36–42.
10. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація : [наукова доповідь] / За ред. [В.М. Геєця, О.М. Бородіної, І.В. Прокопи] ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 56 с.

References.

1. Prokopenko, N.S.(2011), *Podatkovi mekhanizmy rehuliuвання ahrarnoho sektoru* [Substant mechanisms of regulating the agrarian sector], IPK DSZU, Kyiv, Ukraine, P. 548.
2. Lisovyi, A. V. (2009), "State regulation of the development of rural territories: nautical exposition", *Ekonomika APK: mizhnarodnyi naukovyi zhurnal*, vol. 8, pp. 177-121.
3. Halytskyi, O. M. (2018), "Organizational and economic outcomes of the state regulation of agrarian production in Ukraine: theory, methodology, practice", Abstract of Ph.D. dissertation, 08.00.03, Chernihiv, Ukraine, P. 417.
4. Obushna, N. I. and Matsyhora, T. V. (2012), *Derzhavne rehuliuвання priamykh inozemnykh investytsii v Ukraini* [State regulation of foreign direct investment in Ukraine], NNTs «In-t ahrar. ekonomiky», Kyiv, Ukraine, P. 332.
5. Obolenskyi, O. Yu. (2014), "Prospects of attraction of foreign direct investments into the national economy", *Ekonomika i rehion*, vol. 3, pp. 8-14.
6. Bezvukh, S. V. and Stopchak, Yu. (2015), "Social partnership of science and business: forms of cooperation, problems and recommendations for their solution", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 3(3), pp. 7-14.
7. Mohylnyi, O. M. (2003), "Organizational-economic mechanism of state regulation of agrarian production in the transformation period", Ph.D. Thesis, Kyiv, Ukraine, P. 39.
8. Dankevych, A. Ye. (2011), *Rozvytok intehrovanykh struktur u silskomu hospodarstvi* [Development of Integrated Structures in Agriculture], NNTs IAE, Kyiv, Ukraine, P. 350.
9. Cherevko, H. (2012), "Agroholdings as new organizational forms of large-scale business in agribusiness in Ukraine", *Ahrarna ekonomika*, vol. 5, issue 1–2, pp. 36–42.
10. Heietsia, V.M. Borodinoi, O.M. and Prokopy, I.V. (2012), "Ukrainian model of agrarian development and its socioeconomic reorientation", scientific report, NAN Ukrainy, In-t ekon. ta prohnozuv, Kyiv, Ukraine, P. 56.

Стаття надійшла до редакції 02.04.2019 р.